

LI
H

CK.0000077455

VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
QUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

BÙI MINH VŨ
Sưu tầm, biên soạn

TRUYỆN CỔ M'NÔNG

(TẬP 2)

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA DÂN TỘC

LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

BÙI MINH VŨ

Sưu tầm, biên soạn

TRUYỆN CỔ M'NÔNG

(TẬP 2)

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA DÂN TỘC

**ĐỀ ÁN BẢO TỒN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ
TÁC PHẨM VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT
CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM**

Cố vấn Ban Chỉ đạo: Nhà thơ Hữu Thỉnh

Chủ tịch Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

BAN CHỈ ĐẠO

1. Nhà văn Tùng Diên (Trần Quang Diên) *Trưởng ban*
2. Nhà nghiên cứu, TS. Đoàn Thanh Nô *Phó Trưởng ban*
3. TS. Trịnh Thị Thùy *Phó Trưởng ban*
4. Nhạc sĩ Nông Quốc Bình *Ủy viên kiêm Giám đốc*
5. GS.TS. Nguyễn Xuân Kính *Ủy viên*
6. PGS.TS. Lâm Bá Nam *Ủy viên*
7. ThS. Vũ Công Hội *Ủy viên*
8. ThS. Phạm Văn Trường *Ủy viên*
9. ThS. Nguyễn Nguyên *Ủy viên*
10. ThS. Nguyễn Ngọc Bích *Ủy viên*

Giám đốc

Nhạc sĩ Nông Quốc Bình

LỜI GIỚI THIỆU

Ủy ban toàn quốc Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam là tổ chức chính trị - xã hội - nghề nghiệp, thành viên của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, mái nhà chung của các Hội Văn học nghệ thuật cả nước. Liên hiệp gồm 74 tổ chức thành viên với trên 45.000 hội viên là văn nghệ sĩ thuộc các Hội Văn học nghệ thuật chuyên ngành Trung ương và các Hội Văn học nghệ thuật tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, trong đó có Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trải qua gần 25 năm hình thành và phát triển, đến nay Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam đã có hơn một nghìn hội viên, trong đó gần 600 hội viên là người dân tộc thiểu số hoạt động tại 34 tổ chức cơ sở và các chi hội, tỉnh thành hội trong cả nước. Trong giai đoạn từ năm 1999 đến nay, được sự quan tâm của Đảng và Nhà nước, đã có hàng nghìn công trình, tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam được sưu tầm, nghiên cứu, biên dịch, sáng tạo.

Bộ sách này là một phần của Đề án “Bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam”, với mục tiêu là thực hiện chính sách dân tộc của Đảng, Nhà nước nhằm bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam; quảng bá di sản văn hóa các dân tộc thiểu số Việt Nam với bạn bè thế giới; góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc và xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, thúc đẩy tiến trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế; bổ sung nguồn tài liệu phục vụ công tác giảng dạy, nghiên cứu, trao đổi, giao lưu và phát triển văn hóa giữa các tộc người, nhân dân trong và ngoài nước, với cộng đồng quốc tế.

Bộ sách là kết quả từ kho tài liệu hàng nghìn công trình, tác phẩm đã được nghiên cứu, sưu tầm, biên dịch, sáng tạo qua nhiều thế hệ tác giả, nghệ nhân, hội viên của Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trong quá trình thực hiện bộ sách, Ban Chỉ đạo mong nhận được góp ý của quý bạn đọc gần xa.

TM. BAN CHỈ ĐẠO
TRƯỞNG BAN

Nhà văn Tùng Diên
Phó Chủ tịch Thường trực

Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

M'BRAH, M'BRĂK VÀ JI BĂCH, JI BAY

Thuở xa xưa, lúc đó voi, trâu, heo, bò, dê, gà, vịt và tất cả loài vật trong rừng đều biết nói tiếng người.

Ở một bon nọ, có hai chị em, người chị tên Băch, người em tên Bay.

Thuở ấy, muối để ăn không có nên họ thường đốt tre lò ô lấy tro, lọc lấy nước để ăn thay muối.

Một hôm, mọi người trong bon rủ nhau đi chặt tre lò ô khô để đốt lấy tro, riêng hai chị em Băch, Bay không biết. Ngày hôm đó, hai chị em lấy lúa ở kho xuống để phơi. Một tốp người đi sau cùng thấy vậy, hỏi:

- Sao các cô không đi theo dân bon để lấy tro vậy?

Băch đáp:

- Ô, chúng tôi đã lỡ lấy lúa xuống rồi, không có ai phơi và đuổi gà anh ơi!

Một người trong tốp đó nói:

- Lúa nhờ bà ở nhà phơi cũng được. Hôm nay đi có đầy đủ bà con trong bon làng thì có phải vui hơn không? Mai một đi một mình, buồn lắm đó.

Bách đáp:

- Ủ thì đi, nhưng chúng em là đàn bà con gái, mà rìu không có, xà gạc không có, lửa để đốt cũng không có luôn. Vậy sao đi theo các anh được, còn *buh*⁽¹⁾ để mà ăn ở nhà cũng đã hết, hai bàn tay không như thế này làm sao theo các anh được.

Người kia đáp:

- Máy thứ đó, các cô đừng lo. Các cô có đi hay không mới là quan trọng. Nếu không có xà gạc thì của tôi có đây rồi, không có rìu cũng vậy, không có lửa, tôi đã có quẹt đá đây rồi, các cô đừng lo. Thôi, các cô cứ đi cùng chúng tôi cho vui, chứ ngày khác không có ai đi cùng đâu, buồn lắm.

Bách đáp:

- Ồ, nếu anh nói như vậy, chúng em rất cảm ơn. Chúng em sẽ đi cùng các anh.

⁽¹⁾ *Buh*: Loại bột tro được đốt từ cây tre, cây lồ ô hoặc vỏ chuối khô dùng để nêm vào canh thay muối.